

Sikkerhedsdatablad

LIP Limmørtel

Erstatter dato: 10-10-2018

Revisionsdato: 01-02-2019

Version: 4.7.0

PUNKT 1: Identifikation af stoffet/blandingen og af selskabet/virksomheden

1.1. Produktidentifikator

Handelsnavn: LIP Limmørtel

1.2. Relevante identificerede anvendelser for stoffet eller blandingen samt anvendelser, der frarådes

Anbefalede anvendelser: Sammenlimning af blokke etc. For nærmere specifikation se tekniske datablade.

1.3. Nærmere oplysninger om leverandøren af sikkerhedsdatabladet

Firma: Lip Bygningsartikler A/S
Adresse: Industrivej 16
Post nr.: 5580
By: Nørre Åby
Land: DANMARK
E-mail: info@lip.dk
Telefon: +45 64421330
Fax: +45 64423408

1.4. Nødtelefon

82 12 12 12 (Giftlinjen)

PUNKT 2: Fareidentifikation

2.1. Klassificering af stoffet eller blandingen

CLP-klassificering: Skin Irrit. 2;H315 Eye Dam. 1;H318 STOT SE 3;H335**Væsentligste skadevirkninger:** Forårsager hudirritation. Forårsager alvorlig øjenskade. Kan forårsage irritation af luftvejene. Virker ætsende i opblandet form. Irriterer øjnene kraftigt med rødme og forøget tåreproduktion. Kan give alvorlig øjenskade. Virker ætsende i opblandet form.

2.2. Mærkningselementer

Piktogrammer

Signalord: Fare

Indeholder

Stof: Portland cement**Unik Formular Identifikation (UFI):** 9K20-K0Y1-7003-PJ2J

H-sætninger

H315 Forårsager hudirritation.
H318 Forårsager alvorlig øjenskade.
H335 Kan forårsage irritation af luftvejene.

P-sætninger

Sikkerhedsdatablad

LIP Limmørtel

Erstatter dato: 10-10-2018

Revisionsdato: 01-02-2019

Version: 4.7.0

P102	Opbevares utilgængeligt for børn.
P271	Brug kun udendørs eller i et rum med god udluftning.
P280	Bær beskyttelseshandsker/øjenskytelse/ansigtsbeskyttelse.
P305+351+338	VED KONTAKT MED ØJNENE: Skyl forsigtigt med vand i flere minutter. Fjern eventuelle kontaktlinser, hvis dette kan gøres let. Fortsæt skylning.
P310	Ring omgående til en GIFTINFORMATION/læge.
P501	Indholdet/holderen bortskaffes i overensstemmelse med lokale regler.

Supplerende oplysninger

Indeholder et reduktionsmiddel, som reducerer opløseligt chrom VI. Reduktionsmidlet er aktivt ved tør opbevaring i 12 mdr. efter angivet emballeringsdato. Ved opbevaring under fugtige forhold, f.eks byggepladser, vil chromatneutraliseringen aftage. Anbrudt emballage lukkes tæt efter brug, og bør anvendes snarest derefter.

2.3. Andre farer

Produktet indeholder ikke PBT eller vPvB stoffer.

PUNKT 3: Sammensætning af/oplysning om indholdsstoffer

3.2 Blandinger

Stof	CAS Nr	EC-nr	REACH-registreringsnr.	Koncentration	Bemærkninger	CLP-klassificering
Portland cement	65997-15-1	266-043-4		20 - 60%		Skin Irrit. 2;H315 Eye Dam. 1;H318 STOT SE 3;H335
Calciumdiformiat	544-17-2	208-863-7	01-2119486476-24	1 - 5%		Eye Dam. 1;H318

Se punkt 16 for ordlyd af H-sætninger.

PUNKT 4: Førstehjælpsforanstaltninger

4.1. Beskrivelse af førstehjælpsforanstaltninger

Indånding:	Søg frisk luft, skyl munden med vand og puds næsen grundigt. Søg læge ved vedvarende ubehag.
Indtagelse:	Skyl munden grundigt og drik 1-2 glas vand i små slurke. Fremkald ikke opkastning. Søg omgående læge.
Hudkontakt:	Fjern forurenede tøj. Vask huden længe og grundigt med vand. Søg læge ved vedvarende ubehag.
Øjenkontakt:	Spil øjet godt op, fjern eventuelle kontaktlinser og skyl straks med vand (helst fra øjenskyller) og søg omgående læge. Fortsæt skylningen til lægen overtager behandlingen.
Generelt:	Ved henvendelse til læge medbringes sikkerhedsdatablad eller etiket.

4.2. Vigtigste symptomer og virkninger, både akutte og forsinkede

Indånding af støv virker irriterende på de øvre luftveje. Virker irriterende på huden - kan medføre rødme. Virker ætsende i opblandet form. Øjenkontakt kan fremkalde dybe ætsninger, smerter, tåreflåd og kramper i øjenlågene. Risiko for alvorlig øjenskade med synstab.

4.3. Angivelse af om øjeblikkelig lægehjælp og særlig behandling er nødvendig

Behandl symptomer. Ingen særlig, øjeblikkelig behandling er nødvendig.

PUNKT 5: Brandbekæmpelse

5.1. Slukningsmidler

Egnede slukningsmidler: Produktet er ikke umiddelbart antændeligt. Slukningsmidler vælges ud fra den omgivende brand.

Sikkerhedsdatablad

LIP Limmørtel

Erstatter dato: 10-10-2018

Revisionsdato: 01-02-2019

Version: 4.7.0

Uegnedede slukningsmidler: Brug ikke vandstråle, da det kan sprede branden.

5.2. Særlige farer i forbindelse med stoffet eller blandingen

Produktet er ikke umiddelbart antændeligt. Undgå indånding af dampe og røggasser - søg frisk luft.

5.3. Anvisninger for brandmandskab

Anvend luftforsyret åndedrætsværn og kemisk beskyttelsesdragt, hvis personlig (tæt) kontakt er sandsynlig. Hvis det kan gøres uden fare, fjernes beholdere fra det brandtruede område. Undgå indånding af dampe og røggasser - søg frisk luft.

PUNKT 6: Forholdsregler over for udslip ved uheld

6.1. Personlige sikkerhedsforanstaltninger, personlige værnemidler og nødprocedurer

For ikke-indsatspersonel: Stå i vindsiden/hold afstand til kilden. Brug handsker. Ved utilstrækkelig ventilation skal der anvendes åndedrætsværn. Brug beskyttelsesbriller.**For indsatspersonel:** Udover ovenstående: Kemikalieindsatsdragt svarende til EN 943-2 anbefales.

6.2. Miljøbeskyttelsesforanstaltninger

Spild må ikke udledes til kloak og/eller overfladevand.

6.3. Metoder og udstyr til inddæmning og oprensning

Spild opfejes/opsamles til evt. genbrug eller overføres til egnede affaldsbeholdere. Mindre spild tørres op med en fugtig klud.

6.4. Henvisning til andre punkter

Se punkt 8 for værnemiddelttype. Se punkt 13 for bortskaffelse.

PUNKT 7: Håndtering og opbevaring

7.1. Forholdsregler for sikker håndtering

Produktet bør anvendes under velventilerede forhold. Der skal være adgang til rindende vand og øjenskyller. Vask hænder før pauser, toiletbesøg og efter endt arbejde. Arbejde med produktet er omfattet af Arbejdstilsynets bekendtgørelse om arbejde med kodenumererede produkter ved anvendelse til bygningsarbejde.

7.2. Betingelser for sikker opbevaring, herunder eventuel uforenelighed

Opbevares forsvarligt, utilgængeligt for børn og ikke sammen med levnedsmidler, foderstoffer, lægemidler o.lign. Skal opbevares tørt og køligt. Må ikke opbevares sammen med følgende: Syrer/ Aluminium/ Alkalimetaller. Lagringstid: Ca. 12 måneder.

7.3. Særlige anvendelser

Ingen.

PUNKT 8: Eksponeringskontrol/personlige værnemidler

8.1. Kontrolparametre

Grænseværdi

Stofnavn	Periode	ppm	mg/m3	Fiber/cm3	Bemærkninger	Anmærkninger
Kvarts, ikke respirabel	-		0,3			
Mineralsk støv, inert	8h		10			
Mineralsk støv, inert	8h		5		Respirabelt.	

Sikkerhedsdatablad

LIP Limmørtel

Erstatter dato: 10-10-2018

Revisionsdato: 01-02-2019

Version: 4.7.0

Målingsmetoder: Overholdelse af de angivne grænseværdier kan kontrolleres ved arbejdshygiejniske målinger.

Retsgrundlag: Bekendtgørelse om grænseværdier for stoffer og materialer nr. 655/2018. At-vejledning C.0.1 om grænseværdier for stoffer og materialer, August 2007.

PNEC

Calciumdiformiat, cas-no 544-17-2				
Eksposering	Værdi	Vurderingsfaktor	Ekstrapolationsmetode	Bemærk
PNEC jord	2,21 mg/l			
PNEC aqua (havvand)	,2 mg/l			
PNEC aqua (havvand)	1,34 mg/kg			
PNEC aqua (ferskvand)	2 mg/l			
PNEC jord	1,5 mg/kg dw			
PNEC sediment	13,4 mg/kg dw			

DNEL- arbejdere

Calciumdiformiat, cas-no 544-17-2					
Eksposering	Værdi	Vurderingsfaktor	Dosisdeskriptor	Vigtigste effektparameter	Bemærk
Inhalation DNEL (langtidseksponering - systemiske virkninger)	337 mg/m ³				
Inhalation DNEL (akut - /korttidseksponering - systemiske virkninger)	337 mg/m ³				
Dermal DNEL (akut - /korttidseksponering - systemiske virkninger)	4780 mg/kg bw/day				
Dermal DNEL (langtidseksponering - systemiske virkninger)	4780 mg/kg bw/day				
Dermal DNEL (akut - /korttidseksponering - lokale virkninger)	,00167 mg/m ²				
Dermal DNEL (langtidseksponering - lokale virkninger)	,00167 mg/m ²				

DNEL - befolkning generelt

Calciumdiformiat, cas-no 544-17-2					
Eksposering	Værdi	Vurderingsfaktor	Dosisdeskriptor	Vigtigste effektparameter	Bemærk
Oral DNEL (langtidseksponering - systemiske virkninger)	23,9 mg/kg bw/day				

Sikkerhedsdatablad

LIP Limmørtel

Erstatter dato: 10-10-2018

Revisionsdato: 01-02-2019

Version: 4.7.0

Inhalation DNEL (langtidseksponering - systemiske virkninger)	83,2 mg/m ²				
Inhalation DNEL (akut - /korttidseksponering - systemiske virkninger)	83,2 mg/m ²				
Dermal DNEL (akut - /korttidseksponering - systemiske virkninger)	2390 mg/kg bw/day				
Dermal DNEL (langtidseksponering - systemiske virkninger)	2390 mg/kg bw/day				
Dermal DNEL (akut - /korttidseksponering - lokale virkninger)	,00083 mg/m ²				
Dermal DNEL (langtidseksponering - systemiske virkninger)	,00083 mg/m ²				

8.2. Eksponeringskontrol

Egnede foranstaltninger til eksponeringskontrol:

Brug værnemidler som angivet nedenfor.

Personlige værnemidler, øje-/ansigtsbeskyttelse:

Brug beskyttelsesbriller eller ansigtsskærm. Øjenværn skal følge EN 166.

Personlige værnemidler, hudbeskyttelse:

Brug beskyttelseshandsker af plast eller gummi. Gennembrudstiden er ikke bestemt for produktet. Skift handsker ofte. Handsker skal følge EN 374. Brug overtræksdragt.

Personlige værnemidler, åndedrætsværn:

Brug åndedrætsværn med P2 filter ved utilstrækkelig ventilation. Åndedrætsværn skal følge en af følgende standarder: EN 136/140/145.

Miljøeksponeringskontrol:

Det skal sikres at lokale regler for udledning overholdes.

PUNKT 9: Fysisk-kemiske egenskaber

9.1. Oplysninger om grundlæggende fysiske og kemiske egenskaber

Parameter	Værdi/enhed
Produktets tilstand	Pulver
Farve	Grå
Lugt	Ingen data
Opløselighed	Blandbart med følgende: Vand.
Eksplorative egenskaber	Ingen data
Oxiderende egenskaber	Ingen data

Parameter	Værdi/enhed	Bemærkninger
pH i opløsning	11 - 13	
pH koncentrat	Ingen data	
Smeltepunkt	Ingen data	

Sikkerhedsdatablad

LIP Limmørtel

Erstatter dato: 10-10-2018

Revisionsdato: 01-02-2019

Version: 4.7.0

Frysepunkt	Ingen data	
Begyndelseskogepunkt og kogepunktsinterval	Ingen data	
Flammepunkt	Ingen data	
Fordampningshastighed	Ingen data	
Antændelighed (fast stof, luftart)	Ingen data	
Antændelsesgrænser	Ingen data	
Ekspløsningsgrænser	Ingen data	
Damptryk	Ingen data	
Dampmassefylde	Ingen data	
Relativ massefylde	Ingen data	
Fordelingskoefficient n-oktanol/vand	Ingen data	
Selvantændelsestemperatur	Ingen data	
Dekomponeringstemperatur	Ingen data	
Viskositet	Ingen data	
Lugtterskel	Ingen data	

9.2 Andre oplysninger

Øvrig information: Ingen.

PUNKT 10: Stabilitet og reaktivitet

10.1. Reaktivitet

Reagerer under varmeudvikling med følgende: Syrer. Reagerer med følgende: Aluminium/ Alkalimetaller.

10.2. Kemisk stabilitet

Produktet er stabilt ved anvendelse efter leverandørens anvisninger. Indeholder et reduktionsmiddel, som reducerer opløseligt chrom VI. Reduktionsmidlet er aktivt ved tør opbevaring i 12 mdr. efter angivet emballeringsdato.

10.3. Risiko for farlige reaktioner

Ingen kendte.

10.4. Forhold, der skal undgås

Undgå kontakt med fugt og vand.

10.5. Materialer, der skal undgås

Syrer/ Aluminium/ Alkalimetaller.

10.6. Farlige nedbrydningsprodukter

Ingen kendte.

PUNKT 11: Toksikologiske oplysninger

11.1. Oplysninger om toksikologiske virkninger

Akut toksicitet - indtagelse

Calciumdiformiat, cas-no 544-17-2

Organisme	Testtype	Eksponeringsstid	Værdi	Konklusion	Testmetode	Kilde
Rotte	LD50		2560		OECD 401	IUCLID

Produktet er ikke klassificeringspligtigt. Testdata foreligger ikke på alle stoffer.

Akut toksicitet - hud: Produktet er ikke klassificeringspligtigt. Testdata foreligger ikke.

Sikkerhedsdatablad

LIP Limmørtel

Erstatter dato: 10-10-2018

Revisionsdato: 01-02-2019
Version: 4.7.0

Akut toksicitet - indånding: Produktet er ikke klassificeringspligtigt. Testdata foreligger ikke.

Hudætsning/-irritation

Portland cement, cas-no 65997-15-1

Organisme	Testtype	Eksponeeringstid	Værdi	Konklusion	Testmetode	Kilde
Kanin				Irriterende	OECD 404	IUCLID

Calciumdiformiat, cas-no 544-17-2

Organisme	Testtype	Eksponeeringstid	Værdi	Konklusion	Testmetode	Kilde
Kanin				Ikke irriterende	OECD 404	

Virker irriterende på huden - kan medføre rødme. Virker ætsende i opblandet form.

Alvorlig øjenskade/-irritation

Calciumdiformiat, cas-no 544-17-2

Organisme	Testtype	Eksponeeringstid	Værdi	Konklusion	Testmetode	Kilde
Kanin				Uklarhed af hornhinden Score: 1,7	OECD 405	

Irriterer øjnene kraftigt med rødme og forøget tåreproduktion. Kan give alvorlig øjenskade. Virker ætsende i opblandet form.

Respiratorisk sensibilisering eller hudsensibilisering

Calciumdiformiat, cas-no 544-17-2

Organisme	Testtype	Eksponeeringstid	Værdi	Konklusion	Testmetode	Kilde
Marsvin				Ikke sensibiliserende	OECD 406	

Produktet er ikke klassificeringspligtigt. Testdata foreligger ikke på alle stoffer.

Kimcellemutagenicitet: Produktet er ikke klassificeringspligtigt. Testdata foreligger ikke.

Kræftisiko: Produktet er ikke klassificeringspligtigt. Testdata foreligger ikke.

Reproduktionstoksicitet: Produktet er ikke klassificeringspligtigt. Testdata foreligger ikke.

Enkel STOT-eksponering: Indånding af støv virker irriterende på de øvre luftveje. Kan ved indtagelse virke irriterende på slimhinderne i munden og mave/tarmkanal. Testdata foreligger ikke.

Gentagne STOT-eksponeringer: Produktet er ikke klassificeringspligtigt. Testdata foreligger ikke.

Aspirationsfare: Produktet er ikke klassificeringspligtigt. Testdata foreligger ikke.

Andre toksikologiske virkninger: Ingen kendte.

PUNKT 12: Miljøoplysninger

12.1. Toksicitet

Calciumdiformiat, cas-no 544-17-2

Organisme	Arter	Eksponeeringstid	Testtype	Værdi	Konklusion	Testmetode	Kilde
Fisk	Leuciscus idus		96hLC50	> 1000mg/l			
Krebsdyr	Daphnia magna		48hEC50	> 1000mg/l			
Alger			72hIC50	> 1000mg/l			
Krebsdyr	Daphnia magna		21dNOEC	> 1000mg/l		OECD 211	

Sikkerhedsdatablad

LIP Limmørtel

Erstatter dato: 10-10-2018

Revisionsdato: 01-02-2019
Version: 4.7.0

Produktet er ikke klassificeringspligtigt. Testdata foreligger ikke på alle stoffer.

12.2. Persistens og nedbrydelighed

Portland cement, cas-no 65997-15-1

Organisme	Arter	Eksponeringstid	Testtype	Værdi	Konklusion	Testmetode	Kilde
					Ikke let bionedbrydelig		

Calciumdiformiat, cas-no 544-17-2

Organisme	Arter	Eksponeringstid	Testtype	Værdi	Konklusion	Testmetode	Kilde
					Let bionedbrydelig		

Ikke biologisk nedbrydeligt.

12.3. Bioakkumuleringspotentiale

Calciumdiformiat, cas-no 544-17-2

Organisme	Arter	Eksponeringstid	Testtype	Værdi	Konklusion	Testmetode	Kilde
			Log Pow	-2,3			

Bioakkumulering forventes ikke.

12.4. Mobilitet i jord

Udhærder til fast immobil masse.

12.5. Resultater af PBT- og vPvB-vurdering

Vurdering er ikke nødvendig, da produktet kun indeholder uorganisk stof.

12.6. Andre negative virkninger

Ingen kendte.

PUNKT 13: Forhold vedrørende bortskaffelse

13.1. Metoder til affaldsbehandling

Affaldskategorier:

Undgå udslip til kloak eller overfladevand. Spild og affald samles i lukkede og tætte beholdere, der bortskaffes via den kommunale affaldsordning for farligt affald med nedenstående specifikationer.

Affaldsgruppe: X.

EAK-kode: Afhængigt af branche og anvendelse f.eks. 17 01 06* Blandinger eller separerede fraktioner af beton, mursten, tegl og keramik indeholdende farlige stoffer

Udhærdet cement er ikke farligt affald. Kontakt kommunen for anvisning af håndtering. Brug nedenstående kode til affaldsregistrering.

EAK-kode: Afhængigt af branche og anvendelse f.eks. 17 01 07 Blandinger af beton, mursten, tegl og keramik, bortset fra affald henhørende under 17 01 06

Urenset emballage bortskaffes via den lokale affaldsordning.

PUNKT 14: Transportoplysninger

Sikkerhedsdatablad

LIP Limmørtel

Erstatter dato: 10-10-2018

Revisionsdato: 01-02-2019

Version: 4.7.0

14.1. UN-nummer: Ikke relevant. **14.4. Emballagegruppe:** Ikke relevant.
14.2. UN-forsendelsesbetegnelse (UN proper shipping name): Ikke relevant. **14.5. Miljøfarer:** Ikke relevant.
14.3. Transportfareklasse(r): Ikke relevant.

14.6. Særlige forsigtighedsregler for brugeren

Ingen.

14.7. Bulktransport i henhold til bilag II i MARPOL og IBC-koden

Ikke relevant.

PUNKT 15: Oplysninger om regulering

15.1. Særlige bestemmelser/særlig lovgivning for stoffet eller blandingen med hensyn til sikkerhed, sundhed og miljø

PR-nr.: 474418

Kodenummer: 00-4 (1993) Brugsklar blanding 00-4 (1993)

Særlige bestemmelser: Må kun bruges i den periode, hvor indholdet af vandopløseligt chromat er under 2 mg/kg tør cement.
 Unge under 18 år må ikke erhvervsmæssigt anvende eller udsættes for produktet. Unge over 15 år er dog undtaget denne regel, hvis produktet indgår som et nødvendigt led i en uddannelse.

Bekendtgørelse om unges arbejde nr. 239/2005, senest ændret ved nr. 514/2011.
 Omfattet af:

Bekendtgørelse om arbejde med kodenummererede produkter nr. 302/1993.

15.2. Kemikaliesikkerhedsvurdering

Øvrig information: Der er ikke udført kemikaliesikkerhedsvurdering. Der er ikke udført kemikaliesikkerhedsvurdering.

PUNKT 16: Andre oplysninger

Versionshistorik og ændringsangivelser

Version	Revisionsdato	Ansvarlig	Ændringer
4.2.0	28-06-2016	JRO, Bureau Veritas HSE	1.
4.3.0	20-11-2017	JRO, Bureau Veritas HSE	1-16.
4.4.0	10-07-2018	JRO, Bureau Veritas HSE	1, 2, 15, 16.
4.5.0	11-07-2018	JRO, Bureau Veritas HSE	1, 15, 16.
4.6.0	10-10-2018	JRO, Bureau Veritas HSE	1, 2, 15, 16.
4.7.0	01-02-2019	JRO, Bureau Veritas HSE	1, 2, 3, 8, 11, 12, 15, 16.

Forkortelser: PBT: Persistent, Bioaccumulative and Toxic
 vPvB: Very Persistent and Very Bioaccumulative
 STOT: Specific Target Organ Toxicity
 DNEL: Derived No Effect Level
 PNEC: Predicted No Effect Concentration

Øvrig information: Dette sikkerhedsdatablad er udarbejdet for og gælder udelukkende dette produkt. Det er baseret på vores nuværende viden samt de oplysninger, leverandøren har kunnet levere

Sikkerhedsdatablad

LIP Limmørtel

Erstatter dato: 10-10-2018

Revisionsdato: 01-02-2019

Version: 4.7.0

om produktet ved udarbejdelsen. Sikkerhedsdatabladet overholder gældende lovgivning for udarbejdelse af sikkerhedsdatablade i henhold til 1907/2006/EC (REACH) med senere ændringer.

Anbefalet uddannelse: Et grundigt kendskab til dette sikkerhedsdatablad bør være en forudsætning. Arbejdstilsynets regler om arbejde med kodenummererede produkter skal kendes.

Klassificeringsmetode: Beregning på baggrund af farerne for de kendte bestanddele.

Liste med relevante H-sætninger

H315 Forårsager hudirritation.
H318 Forårsager alvorlig øjenskade.
H335 Kan forårsage irritation af luftvejene.

Dokumentsprog: DK